

Temat: Komentowanie świata

Czas realizacji: 1 godz.

Cele zajęć

■ Cel ogólny

- Zdobyć wiedzy na temat komentarza jako jednego z gatunków publicystycznych oraz na temat sposobów jego odczytywania i wyrażania

■ Cele szczegółowe

Uczeń:

- z zaangażowaniem bierze udział w dyskusji,
- rozróżnia gatunki publicystyczne,
- przedstawia, na czym polega specyfika komentarza oraz wskazuje na sposoby jego wyrażania,
- gromadzi argumenty na określony temat,
- wymienia zasady organizacji tekstu dziennikarskiego,
- analizuje różne teksty i wskazuje cechy charakterystyczne przekazu publicystycznego, w szczególności komentarza,
- tworzy różne krótkie teksty o charakterze komentarza,
- sprawnie posługuje się poprawną odmianą polszczyzny pisanej i mówionej.

■ Metody i formy pracy:

- metody aktywizujące – asocjogram, burza mózgów, dyskusja, plakat.
- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia redakcyjne,
- ćwiczenia z tekstami prasowymi,
- praca z tekstem i materiałem audiowizualnym,
- praca z komputerem z dostępem do Internetu,
- indywidualna i grupowa praca analityczna i redakcyjna.

■ Środki dydaktyczne:

- karta pracy: *Komentowanie świata*;
- materiały dla nauczyciela: *Komentowanie świata* ;
- „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacula, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN,
- fragmenty różnych tekstów prasowych,
- materiały audiowizualne dostępne w Internecie : wypowiedź J.Wróbla „ *O sztuce publicystyki, polityce i wadze edukacji*”(część: „ Dziennikarz-publicysta. Wizja świata w dzisiejszych mediach” oraz „Granice dobrego smaku i przyzwoitości w publicystyce”) na stronie Fundacji Nowe Media (<http://e-lekcje.org/mamtv/o-sztuce-publicystyki-polityce-i-wadze-edukacji-medialnej.html>)
- „Słownik języka polskiego”,
- materiały prasowe (przyniesione przez uczniów),
- komputer z dostępem do Internetu, m.in. stron Fundacji Nowe Media
- tablica, arkusze papieru, flamastry,

Temat: Komentowanie świata

■ Przebieg lekcji

1. Faza wstępna (5 min.)

- Sprawdzenie zadania domowego polegającego na tym, że uczniowie mieli zaznaczyć w różnych dziennikach i tygodnikach teksty o charakterze publicystycznym.
- Nauczyciel poleca zwrócić uwagę uczniom na to, czego na ogół dotyczą te teksty, w jakiej części gazety znajdują, jakim językiem są pisane. Uczniowie przedstawiają na forum swoje opinie (m.in. o tematyce i języku tych tekstów: tematy aktualne, język subiektywny , oceniający, wartościujący).

2. Faza realizacyjna

a) Komentowanie, czyli ocena rzeczywistości/ praca indywidualna, burza mózgów (10 min.)

- Nauczyciel poleca uczniom wypisać w formie asocjogramu skojarzenia ze słowem 'komentować' (*Karta pracy, zad.1.*).Wybrani uczniowie prezentują wyniki pracy. Nauczyciel poleca uczniom, by (po zapoznaniu się z materiałami dostępnymi w Internecie, np. w „Słowniku języka polskiego” na: <http://sjp.pl/komentowa%E6>) zapisali (*zad. 1. z Karty pracy*) swoją definicję słowa 'komentować' (przykładowe definicje znajdują się w *Materiałach dla nauczyciela*).
- Nauczyciel prosi uczniów by zastanowili się, które cechy definicyjne pojęcia 'komentować' będą realizowane w tekstach publicystycznych. Uczniowie podają swoje propozycje, nauczyciel zapisuje je na tablicy.

b) Czym jest komentarz?/ burza mózgów, praca indywidualna (12 min.)

- Nauczyciel poleca uczniom, by zapoznali się z definicją pojęcia 'komentarz' w „Słowniku języka polskiego”(strona w Internecie: <http://sjp.pl/komentarz>). Prosi uczniów, by wskazali, które z definicji tego pojęcia są przez nich używane najczęściej. Propozycje uczniów nauczyciel zapisuje na tablicy.
- Nauczyciel poleca uczniom zapoznać się z definicją pojęcia 'komentarz' w znaczeniu wypowiedzi publicystycznej. Uczniowie czytają objaśnienie pojęcia w rubryce „Ważne słowa” na str. 192 w podręczniku : „*Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.*”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN.
- Nauczyciel prosi, by uczniowie po zapoznaniu się z materiałami zapisali (*zad.2. z Karty pracy*) własną definicję pojęcia 'komentarz' jako gatunek publicystyczny (przykładowa definicja znajduje się w *Materiałach dla nauczyciela*).
- Po ustalonym czasie wybrany uczeń odczytuje na forum wynik swojej pracy (nauczyciel w razie potrzeby uzupełnia wiadomości uczniów).

c) Co znajdziemy w komentarzu?/ praca indywidualna (15 min.)

- Uczniowie czytają jeden z najśłynniejszych komentarzy w dziejach prasy (F.P.Churcha w „*The New York Sun*” z 1897r.).Tekst znajduje się na str. 192 w podręczniku „*Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.*”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN.
- Po przeczytaniu tekstu uczniowie wykonują *zad 1. , str. 192-193* z nim związane (m.in. określenie stanowiska autora, zapisanie użytych w tekście środków językowych, wskazanie sposobu argumentacji dziennikarza). Wybrani uczniowie prezentują na forum wyniki swojej pracy.

Temat: Komentowanie świata

- Z kolei uczniowie wykonują *zad. 2 a i c, str. 194* : czytają fragm. artykułu prasowego, a następnie podpisują elementy nagłówka prasowego w tym artykule oraz określają, jakie zdanie na temat przedstawionych w tekście wydarzeń ma autor artykułu.
- Nauczyciel prosi, by uczniowie napisali komentarz do artykułu, w którym została przedstawiona sytuacja, która szczególnie ich poruszyła, zdziwiła, zaskoczyła, wzburzyła itp. Nauczyciel wskazuje, że uczniowie mogą np. napisać komentarz do artykułu zamieszczonego w *zad. 2, str. 194* podręcznika „*Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.*”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN.
- Po ustalonym czasie uczniowie prezentują na forum wyniki swej pracy.

3. Faza podsumowująca (3 min.)

- Uczniowie po zapoznaniu się z poglądem K.Mroźewicza o cechach dobrego komentarza (w rubryce „*A propos komentarza*” na str. 195 w podręczniku „*Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.*”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN) uczniowie na forum wypowiadają się na temat tego, czy łatwo jest się zastosować do wskazówek dziennikarza i czy łatwo było im napisać komentarz z oceną sytuacji, która nie jest dla nich obojętna.

■ Ewaluacja/samodzielna praca uczniów

Wykonaj *zad. 3, str. 196* podręcznika „*Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.*”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN): napisz komentarz do podanych wiadomości, stosując się do rady Krzysztofa Mroźewicza na temat cech dobrego komentarza

Temat: Komentowanie świata

KARTA PRACY

1. W formie mapy myśli zapiszcie wasze skojarzenia związane z pojęciem: *komentować*

KOMENTOWAĆ

2. Po zapoznaniu się z wiadomościami an temat komentarza (m.in. na stronie <http://sjp.pl/komentarz> oraz na str. 192 w: „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hęcia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN) zapisz własną definicję pojęcia 'komentarz' w znaczeniu gatunku dziennikarskiego .

.....

.....

.....

.....

3. Napisz komentarz do artykułu, w którym została przedstawiona sytuacja, która szczególnie ci poruszyła, zdziwiła, zaskoczyła, wzburzyła... Możesz napisać komentarz do artykułu zamieszczonego w zad. 2, str. 194 podręcznika „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacutą, A.Hęcia, J.Malczewską, J.Olech, WSzPWN .

[illegible]

Temat: Komentowanie świata

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELA

1. Przykładowe definicje pojęcia 'komentować'

1. objaśniać tekst lub wydarzenia, opatrywać je komentarzem; wyjaśniać, oceniać, recenzować;
2. opatrywać złośliwymi uwagami, wygłaszać krytyczne uwagi; obmawiać, krytykować
(„Słownik języka polskiego”, na: <http://sjp.pl/komentowa%E6>)

2. Przykładowe definicje pojęcia 'komentarz'

Komentarz (publicystyka) — krótki tekst o charakterze opiniotwórczym. Komentarz rozpoczyna się od przedstawienia faktów, które zamierza się skomentować, a następnie zamieszczane są własne opinie na dany temat. W tego typu wypowiedziach można używać słów nacechowanych emocjonalnie, by poprzez nie wpływać na czytelnika. Komentarz powinien kończyć się podsumowaniem — wnioskiem autora, puentą lub pytaniem retorycznym skierowanym do odbiorcy.

(za: wikipedia)

Komentarz (wg „Słownika języka polskiego” na: <http://sjp.pl/komentarz>)

1. uwaga na temat kogoś lub czegoś, najczęściej krytyczna lub złośliwa;
2. artykuł publicystyczny lub wypowiedź omawiające aktualne wydarzenia polityczne, gospodarcze itp., zawierające ocenę omawianych faktów i zjawisk;
3. objaśnienia lub interpretacja tekstu, obrazu, badania naukowego itp., dodawane przez autora, wystawcę, reżysera lub wydawcę; przypis, uwaga;
4. dziennikarska relacja z przebiegu wydarzeń, prowadzona na bieżąco w radiu lub telewizji;
5. w filmoznawstwie: tekst czytany przez aktora lub lektora zza kadru